

Kemijoki Oy:n omistajien ja Kemijärven kaupungin edustajien välinen tapaaminen koskien Kemijärven pumppuvoimahanketta

Aika ja paikka	26.3.2026 16.30–17.57 Meritullinkatu 8, Helsinki	
Läsnä	Heikki Nivala Dina Solatie	Kemijärvi Kemijärvi
	Ilpo Nuutinen Jukka Ohtola	Suomen valtio Suomen valtio
	Viljami Aarbakke Esa Hyvärinen	Fortum Power and Heat Oy Fortum Power and Heat Oy
	Anne-Maj Fahlgren Ari Henriksson	UPM Energy Oy UPM Energy Oy
	Kristian Gullsten Lasse Kontiola	Neve Oy Neve Oy
	Sakke Rantala	Tornionlaakson Sähkö Oy
	Arto Junttila	Lapin Sähkövoima Oy, Ounastuotanto Oy
	Harri Mattila	Helen Oy
	Tuomas Timonen	toimitusjohtaja, Kemijoki Oy
	Kyösti Siltala	hallituksen sihteeri, Kemijoki Oy

1 § Tilaisuuden avaus

Heikki Nivala **avasi** kokouksen ja **kertoi** asialistan (Liite 1 §) ja tavoitteet kokoukselle.

Merkittiin Nivalan esittämänä, että

- tärkeää on, että Kemijoki Oy:n omistajat kuulevat Kemijärven kaupungin edustajien näkemyksiä ja vastaavasti Kemijärven kaupungin edustajat kuulevat Kemijoki Oy:n omistajien näkemyksiä ja pumppuvoimahankkeesta;
- Kemijärvi on kylien ympäröimä säännöstelty alun perin luonnontilainen järvi. Jos vesistöön rakennettaisiin pumppuvoimaloita, olisivat niiden vaikutukset Kemijärven asukkaiden ja vesistön kannalta merkittävän haitallisia;
- Kemijärveä on säännöstelty 1960-luvulta lähtien seitsemän metriä, käytännössä vähintään seitsemän ja puoli metriä, koska alarajan korkeus mitataan jään pinnalta;

- Järven säännöstely on yksittäisistä asioista kaikista merkittävin asia, joka on ärsyttänyt ihmisiä ja aiheuttanut eniten haittaa talvikalastukselle ja muulle virkistyskäytölle;
- Epävarmuus hankkeista vaikuttaa Kemijärvellä joka asiaan, Taloustutkimuksen tekemän asukaskyselyn mukaan keskustelu koetaan kärjistyneeksi (59 %);
- Yhtiöiden kanssa käytäviä neuvotteluja kyseenalaistetaan poliittisesti, vaikka Taloustutkimuksen tekemän tutkimuksen mukaan 84 % Kemijärven asukkaista kannattaa neuvottelujen käymistä.

Merkittiin lisäksi, että kokouksessa noudatetaan Kemijoki Oy:n kilpailuoikeudellisia ohjeita.

2 §

Kemijärven kaupungin lähtökohdat

Kemijärven kaupungin lähtökohdat ja §:ssä 3 kaupungin mahdollisesti rakennettavien hankkeisiin liittyvät taloudelliset ja muut tavoitteet:

- On syytä muistaa, että Kemijärven kaupunginvaltuusto on tehnyt pumppuvoimaloita ja vastaavia vesivarastoja vastustavan poliittisen periaatepäätöksen, joista ei voi valittaa, mutta joka jatkossa on otettava huomioon asioiden valmistelussa ja päätöksenteossa;
- Kaupunginhallitus laittaa kaikki, myös periaatepäätöksen, täytäntöön sen jälkeen, kun asiaa koskeva valitusaika on umpeutunut;
- Kemijärveläisten kokemukset vesistö rakentamisesta ja säännöstelystä ovat suurelta osin huonoja, rakentamisen aikana ihmisiä kohdeltiin epätasa-arvoisesti ja se on lisännyt rakentamisesta aiheutuneita kielteisiä vaikutuksia;
- Kun esitetään uusia Kemijärven vesistöön liittyviä hankkeita, suhtautuminen on lähtökohtaisesti varautunutta ja kielteistä;
- Asiaa valmistelevien viranhaltijoiden on hallintolain 31 §:n mukaisesti selvitettävä kaikki hankkeeseen liittyvät asiat riittävästi ja asianmukaisesti ennen päätösesityksiä. Viranhaltijat valmistelevat esitykset kaupunginhallitukselle, joka edelleen tekee esitykset kaupunginvaltuustolle, joka tekee sekä kaavoitusta että muista hankkeisiin liittyvistä asioista päätökset;

- On riski, että mahdollisista pumppuvoimaloiden rakentamisesta syntyy pitkäaikainen kiistakysymys yhtiöiden ja kemijärveläisten kesken;
- Kemijärven kaupunki on aloittanut neuvottelut kaikkien pumppuvoimahankkeita suunnittelevien yhtiöiden kanssa ja pisimmällä neuvotteluissa ollaan Kemijoki Oy:n kanssa;
- Mielipiteet hankkeista Kemijärvellä ovat sekä poliittisesti ja asukkaiden osalta jakautunut. Taloustutkimuksen kyselyn mukaan 53 % suhtautuu hankkeisiin kielteisesti, 22 % neutraalisti ja 22 % kannattaa hankkeita. Kyselyn mukaan 84 % kannattaa neuvotteluja hankkeita suunnittelevien yhtiöiden kanssa, osa poliittisista päättäjistä haluaa lopettaa käynnissä olevat neuvottelut;
- Suhtautuminen hankkeisiin näkyy esimerkiksi siinä, että valtuuston kokouksissa käydään hankkeista vilkasta keskustelua;
- Kemijärven kaupunki on allekirjoittanut kaavoitus sopimukset kaikkien pumppuvoimahanketta valmistelevien yhtiöiden kanssa. Kaupungin yhtiöille valtuuston periaatepäätöksen jälkeen lähettämän kyselyn mukaan yhtiöt eivät ole halukkaita purkamaan sopimusta, ja samalla kaikki yhtiöt ovat ilmoittaneet jatkavansa hankkeiden suunnittelua alkuperäisen suunnitelman mukaisesti.

Merkittiin lisäksi, että Kemijärven kaupunki myös on Kemijoki Oy:n välillinen omistaja Lapin Sähkövoima Oy:n ja Itä-Lapin Energia Oy:n kautta.

3 §

Omistajille syntynyt tilannekuva ja hankkeen strateginen merkitys omistajille

Merkittiin, että Suomen valtiolle ja Valtioneuvoston kanslian omistajaohjausosastolle

- Kemijoki Oy:n enemmistöomistajana pumppuvoimahanke on strategisesti tärkeä teollisuus- ja energiahanke, joka on myös sisällytetty nykyisen Suomen hallituksen hallitusohjelmaan;
- Suomen hallitusten vaihtuessa virkamieskunta edustaa jatkuvuutta;
- on tärkeää viestittää ja keskustella hankkeen positiivisia asioita ml. rakentamisvaiheen työllistävä vaikutus ja laitoksen verotuotot;
- Valtiovarainministeriö hoitaa verotukseen liittyvät valmistelut ja lainsäädäntömuutokset;

Merkittiin, että kaikille omistajille paikallinen ja yhteiskunnallinen hyväksyttävyyys on tärkeää ja se on mahdollista saavuttaa vuoropuhelulla ja keskustelulla sekä läpinäkyvyydellä.

Merkittiin, että erityisesti vesivoimaomistajille hankkeen kannattavuus keskeistä.

4 §

Taloudellinen malli, tulonmuodostus, tulonjako, haittojen kompensointi, alueellisen elinvoiman ja paikallisen hyödyn varmistaminen Kemijärven kaupungille, sääntely- ja veromuutoksiin liittyvät riskit, periaatteet, joilla kunnan asema ja tuotto turvataan pitkällä aikavälillä

Merkittiin Nivalan esittämänä, että

- Jos pumppuvoimaloita rakennetaan, kaupungin tavoitteena on, että varmistetaan kaupungille pitkäkestoinen, ennakoitava ja riittävä tuotto;
- Lisäksi kaupungin tavoitteena ovat ratkaisut, joissa kaupungin saama tuotto ei ole riippuvainen verotuksen tai lainsäädännön muutoksista;
- Verottajan tulkinta kaupungin näkökulmasta täysin käsittämätön – pumppuvoimalaitoksia ei tulkita voimalaitokseksi (vertaa vieressä oleva Jumiskon voimalaitos), ikävähennykset ovat kaupungin kannalta katsottuna harvinaisen suuret ja huonot sekä muista voimalaitoksista täysin poikkeavat;
- Kaupunki on laskenut tavoitteiksi asetetut vuosituotot voimalaitosveron mukaan;
- Kun aiemmin ja myös tapaamisessa on oltu huolissaan hankkeen kannattavuudesta, kaupunki on ilmoittanut, että kaupungille tuleva tuotto voidaan järjestää myös omistusjärjestelyin (=vesivoimaosuudet). Kemijärvi ja sen asukkaat kantavat suurimman vastuun ja seuraukset pumppuvoimaloiden haltiallisista ympäristövaikutuksista, ja sen vuoksi vesivoimaosuuksia tulee tarkastella osana Kemijärvelle tulevia kompensatioita;

- Kaupunki on päättänyt neuvotella kaikkien pumppuvoimaloita suunnittelevien yhtiöiden kanssa siten, että kaikkia hankkeita kohdellaan tasavertaisesti eikä muiden hankkeiden luottamuksellisia tietoja paljasteta;
- Rakennusaikaisten työpaikkojen lisäksi tärkeää on muiden elinvoimahankkeiden saaminen alueelle ml. matkailuun ja muuhun tuotantotoimintaan liittyvät hankkeet;
- Pienellä paikkakunnalla mahdolliset paikalliset kompensatiot näkyvät ja ne koetaan merkittävänä;
- Kaupungin lähtökohtana on, että yrityshankkeita on kehitettävä, viranhaltijat ja päättävät työskentelevät sen eteen.
- UPM edustaja esitti, että Vesivoimaosakkaiden puolelta suhtauduttiin kielteisesti vesivoimatuottojen jakamiseen. Perusteluna oli, että investoinnin kustantavat vesivoimaosakkaat (omalta osaltaan myös Itä-Lapin kunnat).

5 §

Keskeiset ympäristövaikutukset ja hyväksyttävyyden sekä vastuunjako hyödyistä ja haitoista ml Kemijärven säännöstelyn alavesirajan tarkastelu, kalateiden toteuttaminen koko Perämeri–Kemijärvi-välillä, edellytykset hankkeen paikalliselle hyväksyttävyydelle

Merkittiin, että

- Paikallisen näkemyksen mukaan alueen asukkaat ja Kemijärven kaupunki kantavat kokonaisuudessaan hankkeen ympäristövaikutusten haitat, kun taas omistajat saavat hankkeesta hyödyt ilman vastaavaa rasitetta haittavaikutuksista;
- Kemijärvellä on ehkä maailman pohjoisin luontainen kuhakanta ja kukaan ei vielä tiedä, mitä pumppuvoimaloiden rakentaminen ja alavesirajalla tapahtuvat virtaamien muutokset vaikuttaisivat ao. kuhakantaan;
- Paikallisesti ihmisille ympäristövaikutukset ovat tärkeämpiä kuin yhtiöille tulevat taloudelliset hyödyt;
- Keskeisin ympäristövaikutus liittyy Kemijärven säännöstelyyn. Alavesiraja on siinä kriittinen tekijä sekä nykyisen säännöstelyn aikana että erityisesti tilanteessa, jossa pumppuvoimaloita mahdollisesti rakennetaan. Alavesiraja vaikuttaa olennaisesti sekä lietteen mahdolliseen kulkeutumiseen että virtaamien kasvuun. Kaupunki on ilmoittanut yhtiön kanssa käytävissä neuvotteluissa ja myös julkisuuteen, että, että alavesirajan nosto on kynnyskysymys;

- Kaupungin tavoitteena on sisällyttää suunnitelmiin kalatiet Kemijärven ja Rovaniemen välisten voimaloiden kohdille. Vaikka kalateiden rakentaminen haastavaa, ei ole mitään perusteita sille, että Rovaniemen yläpuolinen Kemijoen vesistö jätetään kalaporrasrakentamisen ulkopuolelle, erityisesti siitä syystä, että Kemijoen vesistö on luonnontilaisena tuottanut suurimman osan lohen poikastuotannosta;
- Kaupungin näkökulmasta tulvasuojelu tärkeä, mutta se ei kaupungin näkemyksen mukaan estä alavesirajan nostamista 2,5 metrillä. Jos Kemijoki Oy:llä on varaa sijoittaa hankkeeseen 700–800 miljoonaan euroa ja valtiolle hanke on tärkeä, yhtiöllä, valtiolla ja Rovaniemen kaupungilla on varaa sijoittaa Rovaniemen tulvasuojeluun 13 miljoonaan euroa (arvio saatu julkisista tiedoista).

Merkittiin, että YVA-prosessi selvittää hankkeen ympäristövaikutukset, vesitalousluvan hakemuksessa Kemijoki Oy esittää hankkeen vaikutusten lieventämistoimenpiteet ja vesitalouslupa tulee määräämään ehdot hankkeen toteuttamiselle.

Merkittiin, että kaupunki käyttää ympäristöasiantuntijoita ympäristövaikutusten arviointiin ml. virtaaman ja vesistön muutosten laskentaan.

6 §

Jatkotoimenpiteet, Kemijärven kaupungin päätöksentekoprosessi
 Omistajien näkemykset hankkeen etenemisedellytyksistä,
 keskeiset päätöksentekokriteerit, neuvotteluprosessin seuraavat vaiheet

Merkittiin, että kaupungin ja Kemijoki Oy:n välillä on sovittu neuvotteluaikataulu ja pöydälle on nostettu myös kipukysymykset.

7 §

Tilaisuuden päättäminen

Merkittiin, että tämä tapaaminen ja keskustelu oli hyödyllinen puolin ja toisin osapuolten näkemysten ymmärtämiseksi.

Merkittiin, että kokous päättyi klo 17.57.

Vakuudeksi

Kyösti Siltala

Pöytäkirja tarkastettu ja hyväksytty

Heikki Nivala

SIGNATURES**ALLEKIRJOITUKSET****UNDERSKRIFTER****SIGNATURER****UNDERSKRIFTER**

This document contains 6 pages before this page

Dokumentet inneholder 6 sider før denne siden

Tämä asiakirja sisältää 6 sivua ennen tätä sivua

Dette dokument indeholder 6 sider før denne side

Detta dokument innehåller 6 sidor före denna sida

authority to sign

representative

custodial

asemavaltuus

nimenkirjoitusoikeus

huoltaja/edunvalvoja

ställningsfullmakt

firmateckningsrätt

förvaltare

autoritet til å signere

representant

foresatte/verge

myndighed til at underskrive

repræsentant

frihedsberøvende